

activ

Cum să evităm capcanele manipulării informaționale?

- **Având o atitudine critică și verificând informația,** consumatorii de produse mass-media pot diminua efectele manipulării informaționale.
- **Informați-vă din cât mai multe surse.** Consumatorii care accesează informația dintr-o singură sursă sunt supuși unui mare risc de a fi manipulați și dezinformați.

Prin filtrarea informației, mass-media poate manipula opinia publică

Asoția Presei Independente (API) a lansat al doilea raport de monitorizare trimestrială a instituțiilor mass-media privind prezentarea subiectelor de interes public major. Raportul atestă că, în perioada mai-iulie 2014, unele instituții mass-media au utilizat tehnici de manipulare în prezentarea informațiilor, în special prin filtrarea sau selectarea subiectelor în funcție de interesul patronilor instituțiilor media sau de politica editorială, ceea ce poate duce la manipularea opiniei publice.

Printre subiectele de interes public monitorizate în această perioadă au fost protestele fermierilor după embargoul introdus de Federația Rusă la importul de fructe și conserve din țara noastră, disensiunile din interiorul Partidului Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), refuzul Ministerului Justiției de a înregistra modificările la statutul Partidului Popular Republican, semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, rezultatele examenelor de bacalaureat etc. În mediaticizarea acestor subiecte au fost înregistrate mai multe cazuri când mass-media au selectat subiectele în funcție de simpatiile sau antipatiile lor față de anumiți actori guvernânți și/sau politici. Astfel, protestul din autonomia găgăuză în ziua semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană a fost ignorat de marea majoritate a

instituțiilor mass-media monitorizate. Unele mass-media au filtrat informația, pentru a nu-i pune în lumină proastă pe anumiți protagoniști. La fel, protestele producătorilor agricoli în legătură cu embargoul impus de Federația Rusă a rămas în afara agenței unor instituții de presă, iar altele nu au publicat materiale despre refuzul Ministerului Justiției de a înregistra modificările la statutul Partidului Popular Republican.

Aceeași temă, abordare diferită

Subiectul disensiunilor din interiorul PCRM, inclusiv declarațiile publice ale unor deputați și foști deputați din acest partid care au spus că prim-vicepreședintele Partidului Democrat și omul de afaceri Vladimir Plahotniuc ar fi preluat controlul asupra PCRM „cumpărându-l”, a fost reflectat cu lux de amănunte de o parte din instituțiile mass-media, în timp ce altele l-au trecut cu vederea, informând sumar despre unele momente importante și lăsând în umbră alte momente relevante. Potrivit raportului API, unele posturi de televiziune, portaluri online și ziare au difuzat știri detaliate și emisiuni la această temă, dar nu au inclus și opinia celor acuzați. Alte instituții mass-media au informat sumar despre cele întâmplate, fără a pomeni despre acuzațiile că Voronin ar fi vândut partidul lui Plahotniuc, sau au încercat să inoculeze publicului ideea că PCRM ar fi fost preluat de altă per-

Imagine-simbol. Sursa: Reblogged

soană, și anume de omul de afaceri Veaceslav Platon. În concluzie, raportul constată că publicul nu a fost informat echidistant la această temă, nu au fost oferite păreri din ambele tabere, au lipsit mai multe opinii ale experților independenți, ale analiștilor politici care ar fi vărsat lumină

asupra celor derulate în interiorul principalului partid de opoziție.

De asemenea, s-a recurs frecvent la selecția surselor pentru a imita pluralismul de opinii, în realitate fiind selectate surse și opinii care au exprimat aceleași gânduri, au transmis aceleași mesaje și au fost avocați ai aceleiași cauze. În raportul de monitorizare sunt prezentate mai multe cazuri de selecție a surselor pentru a accentua percepția pozitivă sau negativă despre anumiți actori, în special în reflectarea subiectelor privind semnarea Acordului de Asociere cu UE, embargoul impus de Rusia ș.a.

Jurnalist britanic:

„Mass-media controlată ajunge să nu mai informeze, ci să dezinformeze”

Paul Myers, jurnalist la Compania Britanică de Radiodifuziune BBC (British Broadcasting Corporation) susține că tendința de manipulare prin filtrare are scopul de a schimba accentele și a distra atenția publicului de la un subiect important care ar putea fi deranjant pentru cineva, spre un subiect mai puțin important. „Acoperind imaginea liderilor politici sau a unor oameni de afaceri, mass-media controlată de fapt dezinformează, astfel atenția opiniei publice este distrasă de la un anumit subiect”, declară jurnalistul britanic.

Notă: Raportul de monitorizare poate fi găsit pe pagina web: www.api.md

VOCEA EXPERTILOR

Cum se poate proteja publicul de manipularea din mass-media?

Arcadie Barbăroșie, director executiv, Institutul de Politici Publice (IPP):

— Omul trebuie să gândească atunci când citește, aude sau vede o știre. Primul lucru care trebuie să-i vină în cap este că informația recepționată nu neapărat este corectă sută la sută și că trebuie s-o mai verifice și din alte surse. Analizând această informație, își va putea forma propria opinie față de ce a citit, auzit sau privit. Întotdeauna spiritul critic este stavila manipulării.

Olga Nicolenco, expertă în politicile de gen, comunicare și strategii electorale

— Referitor la manipularea informațională, există o legitate teoretică: mulți vor să manipuleze, nimeni nu vrea să fie manipulat; dar și o realitate practică: toți sunt manipulați, nimeni nu se poate opune. Totuși, nu înseamnă că lucrurile nu pot fi schimbate, mai ales dacă ne gândim cu ce viteză cresc posibilitățile tehnice ale manipulatorilor informaționali. În opinia mea, principalele reguli pe care ar trebui să le urmeze cei care nu doresc să fie manipulați, sunt:

- **prima** – ascultă foarte mult! Citește și mai mult! Formulează și exprimă în voce argumentele, dar mai ales, urmărește-ți atent intuiția;
- **a doua** – privește critic propriile concluzii (deși ele îți sunt plăcute) și depășește sentimentul de antipatie și ostilitate pentru opiniile altora (chiar dacă ele îți sunt neplăcute)! Astfel, se nasc percepțiile obiective despre realitate, care vor înfrunta manipularea;
- **a treia** – dezvoltă-ți și asigură-ți permanent autonomia gândirii critice!

Doru Petruți, director, Institutul de Marketing și Sondaje IMAS:

— Gândire critică? La moldoveni? Pentru asta trebuie regândit întreg sistemul educațional din Republica Moldova, de la clasele primare până la programele de doctorat! Eu cred că cetățeanul nu are șanse să nu se lase manipulat, poate doar dacă evită să se uite la televizor, dar și în aceste condiții îl vor influența cei care s-au uitat deja și cu care va intra în discuție.

Cetățeanul poate însă să-l tragă de mânecă pe politician și să-l întrebe de ce nu a făcut ceea ce a promis la televizor, de ce viața lui ca cetățean nu e atât de bună cât se spune în mass-media?

CCA a reluat monitorizarea posturilor de televiziune retransmise din Rusia. Urmează noi sancțiuni?

Emisiunile informative retransmise din Federația Rusă de posturile de televiziune din Moldova au fost monitorizate din nou de Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) în perioada 14-20 iulie 2014. Președintele CCA este sigur că după aceste monitorizări unele posturi vor fi iarăși sancționate.

Decizia CCA de a relua monitorizarea emisiunilor informative retransmise din Federația Rusă de posturile de televiziune din Moldova „Prime”, „TV 7”, „RTR Moldova” și „Ren Moldova” a fost luată după ce Asociația pentru Dezvoltarea Culturii și Protecția Drepturilor de Autor și Conexa „APOLLO” a sesizat CCA în două petiții privind lipsa pluralismului de opinii în emisiunile difuzate de posturile TV „Prime” și „RTR Moldova”. În primul caz, petiționarul se referă la emisiunea „Воскресное Время” din 6 iulie 2014, retransmisă de postul de televiziune „Prime” de la „Pervii Kanal” din Rusia, care ar fi avut un pronunțat caracter antiucrainean, a utilizat tertipurii de manipulare și intoxicare a opiniei

publice, instigând astfel consumatorii de programe la ură și favorizând separatismul din estul Ucrainei.

În altă sesizare, Asociația „APOLLO” reclamă materialele din emisiunea „Воскресный вечер” din data de 6 iulie 2014, retransmisă de postul de televiziune „RTR Moldova” de la „RTR” din Rusia, care ar fi reflectat situația din Ucraina într-o manieră propagandistică, instigând la violență și război civil.

Urmare a acestor sesizări, CCA a monitorizat în perioada 14-20 iulie curent, posturile de televiziune retransmise din Federația Rusă de radiodifuzorii locali, iar Marian Po-caznoi, președintele CCA, spune că rezultatele finale ale acestor monitorizări vor fi făcute publice la începutul lunii octombrie. „În timpul stocării informației, s-a văzut cu ochiul

liber că au fost admise încălcări ale Codul Audiovizualului, fiind încălcat principiul pluralismului de opinie. Când vor fi definitivat monitorizările, membrii CCA le vor examina și vor aplica sancțiuni gradual, așa cum prevede legislația”, a specificat președintele CCA.

